

Vabariigi Valitsuse määruse
„Vabariigi Valitsuse 4. novembri 2016. a määruse nr 121 „Kasvuhoonegaaside lubatud
heitkoguse ühikutega kauplemise enampakkumisel saadud tulu kasutamise ja
aruandluse üldtingimused“ muutmise“ seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse atmosfääriõhu kaitse seaduse § 161 lõike 2 alusel. Määruse eesmärk on muuta Vabariigi Valitsuse 4. novembri 2016. a määrust nr 121 nii, et perioodi 2013-2020 enampakkumistulu oleks võimalik kasutada ühe aasta võrra pikemalt, st kuni 2025. a novembrini. Muudetakse riigisisese regulaarse aruande esitamise sagedust ja aruannete esitamise kuupäeva/tähtaega. Lisatakse säte Keskkonnaministeeriumi kohustuse kohta esitada kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise enampakkumisel saadud tulu kasutamise kohta aruandlus Vabariigi Valitsusele ning Euroopa Komisjonile.

Määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaministeeriumi eelarve- ja strateegiaosakonna peaspetsialist Annika Varik (annika.varik@envir.ee, tel 626 2961). Õigusekspertiisi tegi õigusosakonna nõunik Rene Lauk (rene.lauk@envir.ee, tel 626 2948). Eelnõu keeletoimetaja oli õigusosakonna peaspetsialist Aili Sandre (aili.sandre@envir.ee, tel 626 2953).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb neljast punktist.

Punktiga 1 pikendatakse § 3 lõikes 1 sätestatud enampakkumisel saadud tulu kasutamise perioodi ühe aasta võrra, kuni 30. novembrini 2025. aastal. Muudatus tuleneb viimaste aastate kriiside mõjul meetmete ja projektide elluviimiskeskonnas toimunud ettenägematutest muudatustest tulenevast vajadusest tagada enampakkumistulust rahastatavate meetmete elluviimiseks mõistlik ja seni kehtivast pikem aeg ning vahendite optimaalne kasutamine. Mitme meetme rakendamise käigus on näiteks kallinenud projektide elluviimisest loobumise tõttu tekkinud toetuse jääke, mille sihtotstarbeliseks kasutamiseks on vaja näha ette piisav aeg, et pärast kaalutletud otsuseid arutada läbi vajalikud muudatused rakendussüsteemis, need vormistada ning toetatavad tegevused ellu viia. Mõne meetme elluviimine on ehitusturul viimasel ajal aset leidnud muudatuste (sh tarneahelate katkemine või muutumine, sellega kaasnev materjalide ja teenuste hinnatõus) tõttu olnud esialgu planeeritust aeganõudvam.

Punktiga 2 muudetakse § 4 lõike 1 punktis 1 toodud aruandluskohustuse sagedust. Kvartaliaruanded asendatakse poolaasta aruannetega. Muudatus on vajalik, et vähendada osaliste halduskoormust, säilitades samas infovahetuse ja ülevaate enampakkumistulust toetatavate meetmete elluviimise seisust, aidates vajaduse korral kaasa asjakohaste asutuste koostööle tekkivate probleemide lahendamiseks. Samuti muudetakse aruannete esitamise tähtaega. Muudatus tuleneb asjaolust, et aruannetes kajastatud finantsandmed peavad vastama riigi raamatupidamise tekkepõhiste kulude tunnustele. Tekkepõhiseid kulusid võib eelmise kuu kohta sisestada raamatupidamissüsteemis järgneva kuu 20. kuupäevani. Selleks, et tagada aruande koostajatele mõistlik aeg andmete kogumiseks ning aruande vormistamiseks, kehtestatakse aruande esitamise uueks tähtajaks aruandeperioodile järgneva kuu 25. kuupäev.

Punktiga 3 asendatakse eelmises punktis nimetatud muudatusega kooskõlas § 4 lõikes 2 kvartaliaruanne poolaasta aruandega.

Punktiga 4 lisatakse § 4 lõige 5, mis sätestab Keskkonnaministeeriumile kohustuse esitada tähtaegselt kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise enampakkumisel

saadud tulu kasutamise kohta aruandeid Vabariigi Valitsusele ning Euroopa Komisjonile. Säte lisatakse, kuna ELi Energialiidu ja kliimameetmete juhtimismäärusega Eestile kui ELi liikmesriigile pandud aruandluskohustuse täitmiseks puudus seni riigisisene õiguslik alus.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on vastavuses ELi õigusega. Eelnõukohase määrusega ajakohastatakse Euroopa Liidu kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute kauplemise süsteemi reegleid, tulenevalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivi (EL) 2018/410 rakendamisest, millega muudeti ELi HKSi direktiivi 2003/87/EÜ.

4. Määruse mõju

Eelnõukohasel määrusel ei ole otsest mõju elu- ja/ega looduskeskkonnale, regionaalarengule, enampakkumise tulu kasutamise mitteseotud riigiasutustele ega kohaliku omavalitsuse korraldusele, kuid vastav mõju võib kaasneda enampakkumisel saadud tulust rakendatavate meetmetega, mis peavad vastama atmosfääriõhu kaitse seaduse § 161 lõigetes 4 ja 6 seatud eesmärkidele. Eelnõul ei ole otsest ega kaudset sotsiaalset, sh demograafilist mõju.

Muudatuste mõju riigieelarvele on neutraalne. Muudatus ei mõjuta kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikute enampakkumistulu mahtu ega ka sellest tulust tehtava kulu mahtu.

Muudatusel on mõju halduskoormusele, mis väheneb kõikides kaasatavates asutustes.

5. Määruse rakendamiseks vajalikud kulud ja eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too kaasa lisategevusi, lisakulutusi ega eeldata sellest tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Määrus esitatakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Kaitseministeeriumile, Maaeluministeeriumile, Siseministeeriumile, Haridus- ja Teadusministeeriumile ning Kultuuriministeeriumile eelnõude infosüsteemi EIS kaudu.